

**Сарыағаш ауданы әкімінің аппараты, Сарыағаш қаласы және ауылдық округ әкімдері
аппараттары, сондай-ақ, аудан әкімдігінің дербес бөлімдерінің қызметіндегі сыбайлас-
жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу нәтижелері бойынша
ТАЛДАМАЛЫҚ АНЫҚТАМА**

Сарыағаш қаласы

29.06.2026 жыл

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабына, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігі Төрағасының 2023 жылғы 31 наурыздағы №112 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес және Сарыағаш ауданы әкімінің аппаратының ішкі талдау жүргізу жөніндегі жұмыс жоспарына сәйкес Сарыағаш ауданы әкімінің аппаратының, Сарыағаш қаласы және ауылдық округ әкімдері аппараттарының, сондай-ақ аудан әкімдігінің дербес бөлімдерінің қызметіне сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді.

Ішкі талдаудың негізгі мақсаты – мемлекеттік органдар қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарының туындауына ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау, оларды жою жөнінде тиімді ұйымдастырушылық және құқықтық шараларды әзірлеу, мемлекеттік қызметтің ашықтығы мен тиімділігін арттыру болып табылады.

Талдау барысында мемлекеттік органдардың ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметі, кадрлық жұмыс, мемлекеттік қызмет көрсету, мемлекеттік сатып алу, азаматтардың өтініштерін қарау, ақпараттық ашықтықты қамтамасыз ету, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулердің сақталуы зерделенді.

Талдау жұмыстары құжаттарды зерделеу, құрылымдық бөлімшелердің есептерін қарау, ішкі бақылау нәтижелерін талдау және қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкестігін бағалау арқылы жүргізілді.

1. Талдау жүргізудің мақсаты мен міндеттері

Ішкі талдаудың мақсаты мемлекеттік органдар қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындауына ықпал ететін факторларды анықтап, олардың алдын алуға бағытталған тиімді шараларды әзірлеу болып табылады.

Осы мақсатқа қол жеткізу үшін:

- ұйымдастырушылық-басқарушылық қызмет талданды;
- кадрлық рәсімдердің заң талаптарына сәйкестігі бағаланды;
- мемлекеттік қызмет көрсету тәртібі зерделенді;
- мемлекеттік сатып алу саласындағы рәсімдер қаралды;
- жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәжірибесіне талдау жүргізілді;
- ішкі бақылау және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шараларының тиімділігі бағаланды.

2. Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметті талдау

Талдау барысында аудан әкімінің аппараты мен оған қарасты мемлекеттік мекемелердің қызметі қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес ұйымдастырылғаны анықталды.

Құрылымдық бөлімшелердің ережелері, лауазымдық нұсқаулықтары және ішкі жұмыс регламенттері бекітілген. Қызметтік міндеттер бөлінгенімен, кейбір құрылымдық бөлімшелерде функциялардың қайталануы байқалады. Мұндай жағдай жауапкершіліктің нақты бөлінбеуіне және басқарушылық шешімдерді қабылдау барысында субъективті факторлардың туындауына ықпал етуі мүмкін.

Сонымен қатар жекелеген ішкі құжаттарды қолданыстағы заңнамадағы өзгерістерге сәйкес уақытылы жаңарту қажеттілігі анықталды. Бұл ішкі рәсімдерді жетілдіру және құқық қолдану тәжірибесін біріздендіру мақсатында маңызды болып табылады.

Ішкі бақылау жүйесі тұрақты жүргізілгенімен, анықталған кемшіліктерді жою бойынша қабылданған шаралардың орындалуына мониторинг жүргізуді күшейту қажет.

Жалпы алғанда, ұйымдастырушылық қызметте сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға тікелей жағдай туғызатын фактілер анықталған жоқ. Дегенмен, ішкі бақылау тетіктерін жетілдіру және қызметтік рәсімдерді оңтайландыру тәуекелдердің алдын алуға мүмкіндік береді.

3. Персоналды басқару саласындағы тәуекелдер

Персоналды басқару қызметіне жүргізілген талдау барысында мемлекеттік қызметке қабылдау, ауыстыру және жұмыстан босату рәсімдерінің қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес жүзеге асырылатыны анықталды.

Бос мемлекеттік әкімшілік лауазымдарға орналасуға арналған конкурстар белгіленген тәртіппен өткізіліп, конкурс комиссияларының шешімдері тиісті хаттамалармен рәсімделеді.

Сонымен бірге, кадрлық процестерде мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігін болдырмау мақсатында қызметкерлермен тұрақты түсіндіру жұмыстарын жүргізу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтау жөніндегі бақылауды күшейту қажеттілігі байқалды.

Мемлекеттік қызметшілердің Әдеп кодексінің талаптарын сақтауы тұрақты бақылауда болғанымен, құқықтық оқыту іс-шараларын жүйелі түрде өткізу олардың құқықтық мәдениетін арттыруға ықпал етеді.

Жалпы алғанда, кадрлық саясатты іске асыру барысында заң талаптарының сақталуы қамтамасыз етілген, алайда профилактикалық шараларды күшейту сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге мүмкіндік береді.

4. Мемлекеттік қызмет көрсету саласындағы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау

Ішкі талдау барысында Сарыағаш ауданы әкімінің аппараты, Сарыағаш қаласы және ауылдық округ әкімдері аппараттары, сондай-ақ аудан әкімдігінің дербес бөлімдері көрсететін мемлекеттік қызметтердің қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкестігі зерделенді.

Мемлекеттік қызметтерді көрсету негізінен Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» Заңына сәйкес ұйымдастырылған. Қызметтердің басым бөлігі электрондық форматта көрсетіледі, бұл мемлекеттік қызметші мен қызмет алушы арасындағы тікелей байланысты азайтып, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға ықпал етеді.

Талдау барысында мемлекеттік қызмет көрсету мерзімдерінің сақталуы, құжаттарды қабылдау және қарау рәсімдерінің заң талаптарына сәйкестігі, сондай-ақ қызмет алушылардың құқықтарының сақталуы қаралды.

Сонымен қатар мемлекеттік қызмет көрсету барысында түсіндіру жұмыстарын күшейту, қызмет көрсету сапасына тұрақты мониторинг жүргізу және азаматтардың кері байланысын жүйелі түрде зерделеу қажеттілігі анықталды.

Тәуекелдерді төмендету мақсатында мемлекеттік қызмет көрсету сапасына ішкі бақылауды күшейту, қызметкерлердің біліктілігін арттыру және цифрлық сервистерді кеңінен қолдану ұсынылады.

5. Жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау

Талдау барысында жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау тәжірибесі зерделенді. Өтініштер Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің талаптарына сәйкес қабылданып, заңнамада белгіленген мерзімдерде қаралады.

Өтініштерді қарау барысында азаматтарға заң талаптарына сәйкес жауаптар ұсынылады, қабылданған шешімдердің негізділігі қамтамасыз етіледі.

Сонымен қатар өтініштердің қайталану себептерін тұрақты талдау, жауаптардың сапасын арттыру және көтерілген мәселелерді толық шешуге бағытталған бақылауды күшейту қажеттілігі анықталды.

Аталған бағыттағы жұмысты жетілдіру мемлекеттік органдардың ашықтығын арттыруға және азаматтардың мемлекеттік органдарға деген сенімін нығайтуға ықпал етеді.

6. Мемлекеттік сатып алу және бюджеттік қаражатты пайдалану

Талдау барысында мемлекеттік сатып алу рәсімдерінің ұйымдастырылуы мен бюджеттік қаражаттың пайдаланылуына қатысты ішкі рәсімдер зерделенді.

Мемлекеттік сатып алу жоспарлары заңнама талаптарына сәйкес қалыптастырылып, уәкілетті органның ақпараттық жүйесінде жарияланады.

Сонымен қатар сатып алу рәсімдерінің ашықтығын сақтау, техникалық ерекшеліктерді нақты әрі объективті әзірлеу, шарттардың орындалуына тұрақты мониторинг жүргізу және бюджет қаражатын тиімді пайдалану мәселелеріне ерекше назар аудару қажеттілігі анықталды.

Талдау барысында мемлекеттік сатып алу саласында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарына жағдай жасайтын жүйелі фактілер анықталған жоқ. Дегенмен профилактикалық бақылауды тұрақты жүргізу ұсынылады.

7. Ақпараттық ашықтық және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

Мемлекеттік органдардың ресми интернет-ресурстары мен әлеуметтік желілерінде тұрғындарды ақпараттандыру жұмыстары тұрақты жүргізіледі.

Азаматтардың өтініштері бойынша қабылданған шешімдер, мемлекеттік қызметтер туралы ақпарат, бос мемлекеттік әкімшілік лауазымдар, мемлекеттік сатып алу жоспарлары және өзге де қоғамдық маңызы бар ақпараттар жарияланып отырады.

Сонымен қатар ақпараттарды уақытылы жаңарту, жарияланған мәліметтердің толықтығын қамтамасыз ету және халықпен кері байланысты жетілдіру бағытындағы жұмыстарды жалғастыру қажет.

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мақсатында мемлекеттік қызметшілер арасында түсіндіру іс-шаралары, құқықтық оқыту семинарлары және Әдеп кодексінің талаптарын түсіндіру жұмыстары тұрақты жүргізіліп келеді.

Қорытынды:

Жүргізілген ішкі талдау нәтижесінде Сарыағаш ауданы әкімінің аппаратының, Сарыағаш қаласы және ауылдық округ әкімдері аппараттарының, сондай-ақ аудан әкімдігі дербес бөлімдерінің қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын жасауға тікелей жағдай туғызатын жүйелі сипаттағы тәуекелдер анықталған жоқ.

Дегенімен, талдау нәтижелері бойынша бұрын (2024 жылы) анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою шаралары (цифрландыру, заң мен қағидаға өзгеріс енгізу жөнінде ұсыныстар енгізілді, бақылау мен комиссия енгізу жөнінде бұйрықтар шығарылған) бағытында қабылданған нормативтік құжаттарды өзектендіру және тиісті ұсыныстардың орындалуын бақылау қажет.

Сонымен қатар ұйымдастырушылық рәсімдерді жетілдіруді, ішкі бақылауды күшейтуді, мемлекеттік қызмет көрсету сапасын арттыруды, кадрлық жұмысты жетілдіруді және нормативтік құжаттарды тұрақты өзектендіруді талап ететін жекелеген тәуекелдер айқындалды.

Анықталған ұсынымдарды іске асыру мемлекеттік органдар қызметінің тиімділігін арттыруға, заңдылықты нығайтуға, ашықтықты қамтамасыз етуге және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға мүмкіндік береді.

Ішкі талдау нәтижелері бойынша ұсынымдар:

1. Ішкі нормативтік құжаттарды қолданыстағы заңнамаға сәйкес тұрақты өзектендіру.

2. Қызметтік рәсімдерді цифрландыру және адам факторын азайту бағытында заңнамалар мен қағидаларға өзгеріс енгізу жөнінде ұсыныстарды жолдау.
3. Мемлекеттік қызмет көрсету сапасына тұрақты ішкі мониторинг жүргізу.
4. Мемлекеттік қызметшілер арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы түсіндіру жұмыстарын жүйелі ұйымдастыру.
5. Әдеп кодексінің талаптарының сақталуына бақылауды күшейту.
6. Мүдделер қақтығысының алдын алу жөніндегі профилактикалық жұмыстарды жалғастыру.
7. Азаматтардың өтініштерін қарау сапасына тұрақты талдау жүргізу.
8. Мемлекеттік сатып алу рәсімдерінің ашықтығын қамтамасыз ету.
9. Ресми интернет-ресурстардағы ақпараттың өзектілігін тұрақты бақылау.
10. Анықталған тәуекелдерді жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын бекітіп, оның орындалуына тұрақты мониторинг жүргізу.

Аудан әкімі аппаратының басшысы

О. Ыбрай